

Romania, under Center of Intercultural Studies and Researches, Institute of Psychopedagogical Training and Counseling: 2015, pp. 279 – 282.

7. ARBUZ-SPATARI, O. Knowledge and valorification of the plastic language and of the folk decorative motifs in the artistic education study process, În: *Review of artistic education*. Nr 13-14. Center of Intercultural Studies and Researches, Department for Teachers Education, George Enescu National University of Arts, Iași, Romania. Editura: ARTES PUBLISHING HOUSE IAȘI, 2017, pp. 151-158.

DEZVOLTAREA IMAGINAȚIEI CREATIVE PRIN DISCIPLINA UNIVERSITARĂ PICTURA DECORATIVĂ PE STICLĂ

Roșca - Ceban Daniela, drd.,

UPS „Ion Creanga” din Chișinău.

Arbuz-Spatari Olimpiada, dr., conf. univ.

UPS „Ion Creanga” din Chișinău

CZU: 745/749:37.036

Abstract

The course of decorative painting on glass presents a broad description of the respective technique, of the applied ornament and the specific of the creative imagination in the plastic arts. In the content of this work a tangence is made between the decorative painting on the glass and the development of the creative imagination of the student-plastic artists, by applying this technique.

Key-words: Creative imagination, university discipline, decorative painting on glass.

Disciplina universitară Pictura decorativă pe sticlă (curs la libera alegere).

La etapa actuală, studenții Facultății Arte Plastice și Design au ocazia să asculte și să participe activ la un curs de formare și dezvoltare a imaginației creative – Pictura decorativă pe sticlă, point to point.

Cursul durează șase semestre, începând cu anul II de studii universitare cu profil artistico-plastic, și își propune să valorifice tehnica point to point, mai curând decât să ofere posibilitatea studenților să decoreze mecanic obiectele propuse.

Scopul cursului – formarea competențelor de aplicare a decorului în orice stil și de pe orice obiect, în conexiune cu principiile plastice și rigurile compoziției decorative.

În procesul de instruire, vor fi analizate, discutate și aplicate toate tipurile de bază ale picturii pe obiecte solide.

Studenții vor fi familiarizați cu ornamentele, principiile de construcție a acestora, caracteristicile, schemele, culorile utilizate în picturile murale și point to point.

Studenții vor face cunoștință cu metodele tradiționale de aplicare a decorului, vor studia utilizarea modelelor și desenelor făcute gata, vor construi și rula propriile modele.

După fiecare lecție, studenții vor face sarcinile individuale, cu scopul de consolidare a materialului. La finele cursului, fiecare student va avea competențele necesare pentru activitatea independentă în continuare.

Exercițiul *elaborarea compoziției decorative Ornament Indian - Mandala* va învăța studenții cum sa creeze modele diferite (fiecare student va face propriul său ornament unic), de asemenea, studentul va avea posibilitatea să învețe elementele de bază de lucru cu sticla și porțelanul. În timpul orelor studenții vor primi baza de cunoștințe necesare pentru realizarea propriilor picturi în această tehnică.

Ornamentul Indian prezintă un decor potrivit pentru aplicarea tehnicii pictura decorativă pe sticlă – point to point pe panouri.

În contextul respectiv, materialele prezentate sunt autentice și corespund cerințelor procesului de predare-învățare în instituțiile superioare de învățământ cu profil artistico-plastic.

Cursul *Pictura decorativă pe sticlă* tinde spre autoformare a competențelor necesare pentru decorarea obiectelor în tehnica picturii decorative pe sticlă, la studenții anului II de studii, în cadrul instituțiilor superioare de învățământ cu profil artistico-plastic.

În creația populară, unde numele meșterilor, în mare parte, rămâne necunoscut, motivele ornamentale s-au șlefuit și selectat pe parcursul secolelor și mileniilor, devenind un tezaur și etalon al creației colective. Decorul întotdeauna este organic legat de funcția obiectelor, materia primă și tehnica în care sânt lucrate, variind în raport cu iscusința și starea spirituală a creatorului, etapa istorică de dezvoltare a societății, cu așezarea geografică și structura demografică a populației. Uneori în ornamente își găsesc expresia simboluri sacre ce se transmit din generație în generație și au legătură cu vechile simboluri ale poporului. Astfel, ornamentica populară prezintă un document etnografic de importanță majoră, asemănătoare graiului, muzicii, folclorului, servind ca un mijloc de comunicare între generații [5].

Tehnicile tradiționale de prelucrare artistică a materialelor au fost create nu doar pentru a bucura ochiul privitor, ci cu o intenție estetică-practică, și pentru a îmbina utilul cu plăcutul în artă. Arta populară este percepută ca o formă a conștiinței sociale, avându-și rădăcinile în solul vieții materiale și spirituale. În arta populară se observă cu ușurință reflectarea modului de viață și concepția despre lume a omului și a mediului ambiant.

Dicționarul de artă populară definește arta populară ca fiind „creația unei comunități întemeiată pe o lungă tradiție, împletind funcționalul cu esteticul în opere de artă în care forma și decorul sunt gândite ca întreguri destinate să împlinescă trebuințele materiale și spirituale ale indivizilor și colectivităților în materie de arhitectură, organizarea interiorului, mobilier, țesături, ceramică, unelte, costum, prelucrarea materialelor, pictura pe sticlă etc.” Arta este forma de comunicare a trecutului cu prezentul, a creatorului cu privitorul [2, p. 443].

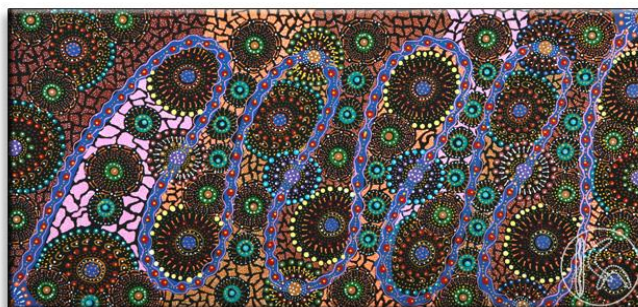
Tehnica punct la punct este disponibilă pentru toate vârstele, scopul profesorului este de a explica studenților că spațiul plastic este un univers generat de neliniștea, zbuciumul, bucuria sau tristețea pe care punctul plastic, în peregrinările sale pe un anumit suport, poate să le exprime, totodată scopul profesorului este de a ridica nivelul imaginației creative a studenților la cea mai înaltă treaptă.

Presupunem că tehnica picturii decorative pe sticlă va mobiliza forțele creatoare a studenților și le va permite manifestarea imaginației creative în cel mai inovativ mod. În cadrul acestor activități didactice se observă cum se formează răbdarea, îndemânarea, simțul estetic, trăsături care împlinesc personalitatea studentului și îl va face mai sensibil la frumos și, sperăm, mai fericit.

Această tehnică poate fi utilizată de toate categoriile de vârstă, astfel adulții, chiar și fără o pregătire artistico-plastică, au posibilitatea de a se relaxa, liniști. Și privind dintr-o perspectivă mai pragmatică, au posibilitatea de a-și gestiona mai econom veniturile, deoarece tehnica permite decorarea diferitor obiecte ce pot servi drept suvenir, cadouri originale pentru persoanele dragi.

Îmbinarea frumosului cu utilul, caracterul sintetic și legătura organică între forma, materialul și destinația obiectelor constituie cele trei însușiri esențiale comune artei populare și artei decorative aplicate. Este evident faptul că obiectul de artă populară relevă îmbinarea activităților practice cu atitudinea estetică. Oamenii au fost și sunt, prin excelență, ființe sociale, care comunică mult și leagă relații între ele – deci, au nevoie de instrumente cât mai bune pentru a comunica eficient și armonios.

La etapa actuală, în lumea artelor decorative sunt mai mult utilizate motive și elemente luate din geometrie, flora, fauna, siluetele obiectelor ce ne înconjoară (Figura 1). În diferite țări, în diferite stiluri și tehnici, în diferite perioade sunt folosite motive foarte variate. Artistul selectează toate aceste motive conform unui sistem decorativ și repartizează decorul în dependență de suprafața ce se înfrumusețează, pentru a căpăta efectul dorit.

Figură 1. Motive realizate în tehnica point to point

În acest context, la etapa incipientă a aplicării tehnicii, noi propunem, studenților, utilizarea ornamentelor Indiene, deoarece ele sunt bine gândite, stricte, calculate și nu necesită o interpretare veridică. Ornamentele indiene servesc ca o sursă de inspirație pentru studenți, și, în baza cărora, ulterior, studenții își vor elabora propriile variații, schițe și căutări compoziționale.

Decorativitatea este condiția care stă la baza înfiripării unei lucrări de artă, deoarece numai prin ea, lucrările artei respective au înfățișarea specifică și facultatea de a se impune în mod inconfundabil în percepția umană. Fără aceste calități, care, în fond, asigură lucrării realizate grație și frumusețe decorativă, și-ar pierde harul însăși noțiunea de artă decorativă. Printre altele, noțiunea „decoro”, din italiană, tocmai consemnează facultatea obiectivă a evenimentului de a fi frumos, adică decorativ.

Pictura pe sticlă. Transilvania este cel mai sud-estic teritoriu în care s-a răspândit tehnica *picturii pe sticlă* ca fenomen de masă, începuturile sale putând fi fixate în sec. al XVIII-lea, și apariția acestui fenomen central-european. Cercetătorii nu pot preciza momentul în care a fost folosită sticla pentru prima dată ca suport al picturii, însă tehnica picturii pe sticlă se presupune a fi fost cunoscută încă înainte de Hristos, iar arta elenistică a atestat răspândirea ei [1, p. 53].

Pictura pe sticlă se afirmă ca gen de sine stătător, factor independent, fără subordonare la un scop ornamental, spre deosebire de pictura de pe mobilierul țărănesc sau cea din ornamentica ceramicii, unde are un rol preponderent decorativ. Munca unui pictor pe sticlă este aceea de a decora și finisa vopsirea sticlei prin diverse tehnici de pictură și cu ajutorul diferitor materiale decorative [35, p. 40].

Sticla poate fi decorată cu diferite efecte aplicate cu culori. Este știut că în Egiptul Antic desenele erau făcute pe bucăți de sticlă, se foloseau vopsele de uleiuri. Această artă s-a răspândit în Italia, Siria. În sec. I e. n. acest gen de artă se folosea tot mai rar. Învățații istorici au demonstrat că încă în antichitate pictura pe sticlă era foarte populară și a atins un rang înalt. În era noastră primii au folosit această artă în Alexandria. Farmecul inacceptabil altor genuri de picturi, care rezidă în însăși structura, s-a determinat supraviețuirea picturii pe sticlă de-a lungul a două milenii, renăscând cu aceeași viguroasă prospețime. Pictura decorativă pe sticlă apare în sec. al XVIII-lea pe mobilierul rococoului galant, ce împodobeste saloanele îmbrăcate în oglinzi ale palatelor și castelelor germane și franceze [3, p. 30].

Nu numai pereții încăperilor, dar și suprafețele mobilierelor sunt acoperite cu oglinzi, pictura desfășurându-se în culori tandre și rafinate. Sticla devine un element de decor folosit în

casele oamenilor, în decorul geamurilor, vaselor, oglinzilor, pe uși, ca panouri decorative, și, de asemenea, în biserici. În tehnica picturii pe sticlă, culorile sunt vii, luminoase, formele simplificate, iar tratarea suprafeței este decorativă. Se pot crea compoziții cu motive florale, zoomorfe, vrejuri, figuri geometrice, abstracții din linii și pete plate geometrizate [1, p. 57].

Decorul unicat în puncte a fost descoperit și pe obiectele de ceramică din perioada neolitică. Specificul ceramicii din aceasta epocă este confirmat de ornamentele incizate și excizate, organizate într-unul sau mai multe registre cu un decor linear realizat cu ajutorul canelurilor, spiralelor, volutelor, uneori îmbinate cu triunghiuri și dreptunghiuri geometrizate, cu proemințe punctiforme (Fig. 2, 3, 4, 5).

Figură 2. Vas Tell Sabi Abyad Figură

3. Vas din cultura Bonu Ighin

Figură 4. Vas bitroncoconico, cultura Ozieri Figură 5. Oală, neolitic. San Cosimo

Pictura decorativă „point to point” este o tehnică relativ nouă, dar are rădăcini înfipte adânc în trecut, tehnica modernă de pictură „Point-to-Poin,, (din engleză se traduce „punct la punct”), sau pictura cu puncte. Ea, în ultima vreme, devine din ce în ce mai populară.

Primele surse ale acestui gen de pictură se găsesc în regiunile din vestul antic, de exemplu, „punctatul,, prin ciocănit pe diferite suprafețe sau punctatul cu un pai subțire care era cufundat în vopsea și apoi se picura pe suprafață. De asemenea, pictura „poin to point” a ajuns la noi din timpurile străvechi, datorită aborigenilor australieni, care au utilizat această tehnică pentru a transmite generațiilor următoare mesajul despre istoria, modul de viață, victoriile și înfrângerile lor [4, p. 4].

Concluzii

Caracteristic picturii *punct la punct* este diferența dimensională a punctului, distanța dintre puncte și combinațiile de culori. La etapa actuală, avem posibilitatea de a mânui această tehnică și a folosi o varietate de culori și dimensiuni a punctelor, modele de ornamente și desene unice, pentru a crea un mesaj, a transmite starea de spirit.

Tehnica poate fi considerată o imitare a vechilor mozaicuri, broderii, tapiserii. În unele surse putem găsi o asemănare a tehnicii *point to point* cu broderia pe sticlă.

În fiecare țară au fost dezvoltate propriile direcții de creare a produselor cromatice sau acromatice, în tehnicile lor specifice, dar, practic, fiecare țară are în decor – punctul.

În Est, de un mare succes s-au bucurat diverse mozaicuri, dar, chiar și acolo, de multe ori întâlnim decorul prin puncte, create nu numai din piatră sau lemn, dar, de asemenea, prin vopsire. Aceeași tehnică se găsește în India, Persia, Africa și Indonezia.

La etapa actuală, pentru a crea un ornament punctat, este folosită vopseaua acrilică, astfel încât această tehnică permite decorarea articolelor din, practic, toate materialele solide (mobilier, îmbrăcăminte, încălțăminte, veselă de diferită formă și factură etc.) Pictura decorativă pe sticlă poate fi realizată de fiecare persoană. Pentru asta este suficient de a avea dorință și disponibilitatea de a investi timpul liber.

BIBLIOGRAFIE

1. FULGA, LIDIA. *Sticla transilvăneană în secolele XVII-XVIII. Soluții tehnice, tendințe artistice*. București: Editura Economică, 2004.
2. STOICA, G.; PETRESCU, P.; BOCSE, M. *Dictionar de artă populară*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1985.
3. DELVOYE C. Sticlărie de lux și vitralii în arta bizantină. 19 iunie 2008. <https://www.crestinortodox.ro/arta-bizantina/arta-bizantina-ix-xiii/sticlarie-lux-vitralii-67367.html>
4. НАТАЛИЯ ВОРОБЬЕВА, *Точечная роспись*. Москва: АСТ-ПРЕСС, 2013.
5. **Ornamentul național** Disponibil <http://ecology.md/md/page/ornamentul-national/> (vizitat 21.03.2017).

VALORIFICAREA MOTIVELOR ORNAMENTALE TRADIȚIONALE ÎN ARTA CONTEMPORANĂ

*Moisei Ludmila, dr., lector univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău*

CZU: 745/749

Abstract

Due to the omnipresence in all fields of folk art, aesthetic function and complexity of meanings, traditional ornamentation plays an essential role in preserving folklore. The purpose of this article is to present the most common folk ornaments one can encounter in myths, legends, tales, songs, folk traditions as well as traditional ornaments. Among them there are solar symbols, zoomorphic / avimorphic motifs (horse, cock, cuckoo, snake, peacock), social motifs (hora), but mostly fitomorphic motifs (fir tree, apple, hazelnut, peony, basil, rose, lily, poppies etc). From the perspective of folklore and ethnographic research of traditional ornamentation, these motifs are particularly frequent in the spiritual life of our people, because the former are invoked in different traditions of life cycles with predictive and premarital purposes, at the same time serving as apotropaic signs.

Key-words: folk art, decorative motifs, cock, floral ornaments, hora.

Arta populară, în care se regăsește codul genetic al neamului nostru, conține o bogată varietate de motive ornamentale ce vin să ne ilustreze iscusit înălțările și căderile neamului, frumusețea și firea sa poetică, istoria lui existențială și spirituală. Aceste motive ornamentale ce și au originea în epocile artistice ale trecutului, reprezintă valori patrimoniale inestimabile, contribuind la îmbogățirea tezaurului artistic național, motiv pentru care sunt mereu valorificate